

Azbesta atkritumi

Azbests ir kaitīgs, jo var atdalīties tā šķiedras un šīs šķiedras vai azbesta putekļi var tikt ieelpoti, tādējādi radot ar azbestu saistītos veselības riskus. Azbesta šķiedras novājina cilvēka imūno sistēmu. Biežākas azbesta izraisītās slimības ir *azbestoze*, plaušu vēzis, un *mezotelioma*. Azbests var izraisīt arī barības vada, balsenes, kuņģa, resnās un taisnās zarnas audzējus. Visas minētās slimības parasti attīstās ilgā laika periodā (15-20 gadu laikā pēc pirmās saskares ar azbestu). Azbestu saturošie materiāli atstāj kaitīgu ietekmi uz cilvēku veselību un uz apkārtējo vidi, ja ar tiem strādājot, netiek ievērota darba drošības un vides aizsardzības prasības. Azbestu saturoši materiāli kontrolētos apstākļos jāsavāc un jāuzglabā kā bīstamie atkritumi. Azbestu saturošo atkritumu ieteicamais iepakojums ir polipropilēna materiāla maiši (*Big Bag*). Šim iepakojumam maksimāli jānovērš azbesta šķiedru izdalīšanās vidē, tādēļ, lai iepakotu tādus azbestu saturošus atkritumus, kuros azbesta šķiedras ir vāji saistītas, ir ieteicams lietot dubultu iepakojumu. Bīstamos azbestu saturošos atkritumus, ieskaitot šiferi, var nodot AS "BAO" www.bao.lv, kā arī citiem atkritumu un būvgružu savākšanas komersantiem, ja tie ir saņēmuši atļauju piesārņojošas darbības veikšanai, kurā ir ietverta arī azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošana. Ja iedzīvotājs pats veic azbestu saturošo atkritumu nogādāšanu uz attiecīgo sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu, tad jāņem vērā, ka prasības azbestu saturošu atkritumu pārvadājumiem ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos par azbesta un azbesta izstrādājumu ražošanas radīto vides piesārņojumu un azbesta atkritumu apsaimniekošanu. Pārvadājot un apglabājot atkritumus, kuri satur azbesta šķiedras vai putekļus, pārvadātājs vai operators tos apstrādā, iesaiņo un pārklāj tā, lai nepieļautu azbesta šķiedru vai putekļu nokļūšanu vidē. Savukārt atkritumu valdītājam jānodrošina azbestu saturošu atkritumu (šķiedru vai putekļu) iepakojšana un marķēšana atbilstoši Eiropā spēkā esošajām regulām un direktīvām. Atkritumu radītājam ir jāsedz arī azbesta atkritumu apglabāšanas izdevumi.

Azbestu pieņem šādi atkritumu poligoni:

- SIA "Liepājas RAS" – sadzīves atkritumu poligons "Ķīvītes" Grobiņas novadā
- SIA "Ventspils Labiekārtošanas kombināts" – sadzīves atkritumu poligons "Pentuli" Ventspils novadā
- SIA "Piejūra" – sadzīves atkritumu poligons "Janvāri" Talsu novadā
- SIA "ZAAO" – sadzīves atkritumu poligons "Daibe" Pārgaujas novadā
- SIA "Alba-5" – sadzīves atkritumu poligons "Kaudzītes" Gulbenes novadā
- SIA "AALAS" – sadzīves atkritumu poligons "Križevniki" Rēzeknes novadā
- SIA "AADSO" – sadzīves atkritumu poligons "Cinīši" Daugavpils novadā
- SIA "Viduskurzemes AAO" – Azbesta un azbesta saturošu (bīstamo) atkritumu poligons "Dūmiņi" Brocēnu novadā

Azbesta saturošie atkritumi ir bīstami atkritumi, saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumu Nr. 302 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus” pielikuma 787.punktu. Šādu atkritumu ierakšana zemē nepadara tos par nekaitīgiem atkritumiem, jo sava īpašuma teritorijā nav iespējams azbesta atkritumus apsaimniekot atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Ir jāņem vērā, ka apstrādājot augsni, kura ir piesārņota ar azbesta atkritumiem, var notikt azbesta šiferī saistīto azbesta šķiedru atbrīvošanās, kuru ieelpošana ir kaitīga veselībai.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 75.² pantu, par azbesta atkritumu apsaimniekošanas noteikumu pārkāpšanu —uzliek naudas sodu fiziskajām personām no septiņdesmit līdz septiņsimt *euro*, bet juridiskajām personām — no divsimt astoņdesmit līdz tūkstoš četršimt *euro*.

Par azbesta atkritumu apglabāšanu neparedzētās vietās —uzliek naudas sodu fiziskajām personām no divsimt desmit līdz astoņsimt piecdesmit *euro*, bet juridiskajām personām — no trīssimt piecdesmit līdz tūkstoš četršimt *euro*.